

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Уманського національного університету садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство на підставі прилюдного захисту дисертації «Підвищення продуктивності насаджень дуба звичайного (*Quercus robur* L.) лісокультурними методами в Західній частині Правобережного Байрачного Степу України» за спеціальністю 205 Лісове господарство.

«08» лютого 2024 року.

Савченко Олександр Миколайович, 1968 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2006 році Національний аграрний університет за спеціальністю «Лісове господарство».

Працює на посаді головного лісничого ДП «Ананьївський лісгосп» з 30.04.2020 р. по теперішній час.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Шлапак Володимир Петрович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Уманський національний університет садівництва, професор кафедри лісового господарства.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, 3 статті у наукових фахових виданнях України:

1. Шлапак В. П., Савченко О. М., Адаменко С. А. Особливості фракційного впливу підстилки на надходження мікроелементів у ґрунт в умовах Жеребківського лісництва ДП «Ананьївське лісове господарство». *Науковий вісник НЛТУ України*. 2023. Т.33. № 3. С. 7-12. DOI: <https://doi.org/10.36930/40330301>.
2. Шлапак В. П., Савченко О. М., Адаменко С. А. Агрохімічні властивості лісових ґрунтів Жеребківського лісництва філії «Ананьївське лісове господарство» ДП «Ліси України». *Науковий вісник НЛТУ України*. 2023. Т. 33. № 4. С. 12-18. URL : <https://doi.org/10.36930/40330402>.
3. Савченко О. М. Розвиток природного поновлення в незімкнутих дубових культурах Долинського лісництва філії «Ананьївське лісове господарство» ДП «Ліси України». *Наукові доповіді НУБіП України*. 2023. №5 (105). URL : [http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi5\(105\).2023.022](http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi5(105).2023.022).

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Фучило Я. Д., доктор сільськогосподарських наук, Малинський фаховий коледж, завідувач кафедри лісівництва та захисту лісу.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Визначення об'єкта і предмета досліджень, наведені на стор. 19-20 не дуже вдалі, зокрема з них не зрозуміло насадження яких деревних і чагарникових видів передбачається досліджувати.

2. Перший пункт наукової новизни сформульований невдало. З нього можна зрозуміти, що до автора взагалі ніхто не визначав вміст гумусу та поживних речовин у ґрунтах регіону досліджень.

3. На стор. 42-43 вказується, що за лісорослинним районуванням дослідна територія відноситься до Північного Степу, а частково – до Лісостепу, але тут же автор згадує південну частину Південного Степу.

4. Наведену на стор. 110-111 методику досліджування кореневих систем доцільно було б перенести у розділ 2.

5. На стор. 158 наведений підзаголовок «Висновки до 6-го розділу», хоча у роботі лише 5 розділів.

6. По тексту дисертації трапляються помилки, русизми та невдалі вирази (стор.: 3, 9-11, 16, 19, 20, 26, 27, 28, 39, 50, 58, 65, 118-120, 126, 140, 159 та інші).

Ковалевський С.Б., доктор сільськогосподарських наук, Національний університет біоресурсів і природокористування України, професор кафедри ботаніки, дендрології та лісової селекції.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. В «Анотації» на ст. 3 не вірно вказані українські назви більшості видів деревних рослин.

2. У роботі досить часто вживається в якості регіону дослідження термін «Північного Степу України», хоч у темі задекларовано дещо вужчий регіон проведення досліджень.

3. Невірно оформлений список публікацій; не відповідає кількість статей та кількість конференцій. Відсутня частка автора в опублікованій роботі (у співавторстві).

4. Список опублікованих наукових праць за темою дисертації має подаватися за певними категоріями: «Статті в наукових фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних», «Статті у наукових фахових виданнях інших держав, включених до наукометричної бази «Scopus»», «Статті в інших виданнях», «Тези і матеріали наукових конференцій».

5. У підрозділі 2.1. «Кліматичні, гідрологічні умови та рельєф» розглядаються кліматичні умови не місць проведення дослідження, а степової зони взагалі, включаючи зону напівпустелі в Олешках.

6. На сторінці 49 автор відносить дуб червоний, робінію псевдоакацію, ясен зелений та гледичію триколючкову до інвазійних видів, але вони не мають офіційного статусу інвазійних видів!

7. У висновках до розділу 2 автор зазначає, що «Однак на ріст і розвиток рослин негативно впливають пізні весняні та ранні осінні пониження температури» (ст. 59), але інформація про це в цьому розділі відсутня.

8. У розділі 3 наведено значний отриманий експериментальний матеріал з вивчення ґрунту та лісової підстилки, проаналізовано та наведено у висновках до даного розділу агрохімічні показники, але жодних практичних висновків з теми дисертації. Логічно було б вказати, що під час створення культур дуба необхідно надавати перевагу землям із певними хімічними та фізичними показниками ґрунту, чи використовувати добрива для створення оптимальних умов.

9. На рис. 4.1 не зовсім коректне трактування систематичних одиниць, коли до кількості видів додається кількість родин і отримується загальна кількість не таксонів, а кількість видів. Великий сумнів викликає тенденція збільшення кількості трав'янистих видів із віком лісових культур, коли стабілізується фітоценоз і зменшується освітленість під наметом насаджень.

10. На рисунках 4.2–4.6 не зрозуміло наявність правої та лівої шкали з однаковими назвами, але різною градацією. Зовсім незрозумілою є ламана лінія графіку, оскільки вона повністю залежить від порядку розміщення інформації про інші види. Якщо замінити місцями види деревних рослин, то лінія набуде іншого значення.

11. На ст. 97 автор зазначає, що «Природне поновлення в дев'ятирічних культурах характеризується зменшенням його кількості з 21,4 до 28,1 тис. шт. · га⁻¹.» Але ж це збільшення ?!

12. Автором невірно вживається термін «порода» замість «вид». Не завжди вдале використання термінів «насадження» та «культури» дуба. В роботі зустрічаються граматичні та стилістичні помилки, вживання русизмів.

Масловата С.А., кандидат сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, доцент кафедри лісового господарства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У розділі 1 проаналізовано досвід закладання лісових культур в Україні загалом, однак не наведено в достатній мірі відповідні праці в регіоні досліджень.

2. У розділі 2, при описі кліматичних умов, варто було б навести більше даних про температурний режим та опади за роки проведення досліджень.

3. У розділі 3 таблиця 3.4 є дещо громіздкою та перевантажена цифровим матеріалом, можливо варто було б її перенести у додатки.

4. У розділі 4 на рисунку 4.8 дані дещо не співпадають з підписами легенди, скоріш за все їх потрібно поміняти місцями. Також у даному розділі на рисунках 4.3 та 4.4 відсутні показники коефіцієнту детермінації, які наявні на всіх графіках.

5. Висновки дисертації науково обґрунтовані, але деякі з них бажано було б скоротити.

Мамчур В.В., кандидат сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, старший викладач кафедри лісового господарства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У розділі 2, при описі лісорослинних умов (підрозділ 2.2), варто було б описати рясність та частоту трапляння трав'янистих рослин. А також, більш детально охарактеризувати, де саме зустрічаються підліскові форми та в якій кількості. Також в даному розділі у підрозділі 2.4 детально описана методика дослідження кореневої системи дуба, однак відсутнє посилання на автора.

2. У розділі 3. підрозділі 3.2. варто було б розширити опис таблиці 3.2, а саме ті дані, які стосуються сосни кримської. Також при характеристиці таблиці 3.6, в тексті до неї вказано про 5 різних типів лісу, однак мабуть малось на увазі 5 різних категорій насаджень. Тому що там лише один тип лісу – Д₂.

3. У розділі 4 неправильна нумерація рисунків, так є рисунок 4.4, а потім іде рисунок 4.6. Також у даному розділі у підрозділі 4.4 опис до рисунку 4.9 є неповним.

4. У розділі 5 опис рисунку 5.11 є не досить повним і змістовним, варто було б його розширити.

Поліщук В.В., доктор сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, декан факультету лісового і садово-паркового господарства, член-кореспондент НААН України.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Савченку Олександрю Миколайовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 205 Лісове господарство.

Голова спеціалізованої
вченої ради



Валентин ПОЛІЩУК